

«به نام خدا»

مدیریت بحران های فرامی

نویسنده و پژوهشگر:

دکتر حسین ابراهیمی برادر

(دانش آموخته دکتری روابط بین الملل)

سرنامه	:	ابراهیمی بردر، حسین، ۱۳۶۴-
عنوان و نام پدیدآور	:	مدیریت بحران‌های فراملی؛ حسین ابراهیمی بردر
مشخصات نشر	:	تهران: سخنوران، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	:	۴۱۰ ص
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۶۱۵۰-۹۳-۲ ریال ۲۸۰۰۰۰
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
موضوع	:	روابط بین الملل - مدیریت
شماره افزوده	:	مدیریت بحران
رده بندی کنگره	:	۱۳۹۳ ۱۲ الف/HD۴۹
رده بندی دیویی	:	۴۰۵۶/۶۵۸
شماره کتابخانه ملی	:	۳۰۴۶۷۵۳

کارگر شمالی، بعد از ادوارد بران، شماره ۱۴۰۷، طبقه اول

تلفن: ۰۹۱۹۳۶۱۶۶۱۳ - ۶۶۲۷۶۳۰۶

Sokhan_khordan@yahoo.com

مدیریت بحران‌های فراملی

دکتر حسین ابراهیمی بردر

سخنوران

سخنوران

۱۳۹۳ - اول

۱۰۰۰ نسخه

۹۷۸-۶۰۰-۶۱۵۰-۹۳-۵

۰۹۱۹۳۶۱۶۶۱۳

۲۸۰۰۰۰ ریال

عنوان کتاب

پدیدآورندگان

ناشر

صفحه آرا، طراح جلد و ویرایش اولیه

سال و نوبت چاپ

شمارگان:

شابک

مرکز پخش

قیمت

حق چاپ محفوظ است.

گرامی می‌داریم

یاد و خاطره آنان که جان خویش را برای حفظ این
آب، خاک، نثار کردند.
آنان که نامشان در زمین غریب است، ولی آسمان‌ها
پراساد از آوازه‌شان.

www.ketab.ir

تقدیم بہ

پدر و مادر

آنان کہ زیست انسانی و

کالیدن را بہ من آموختند

www.ketab.ir

آنچه در سیاست خارجی مورد نیاز است صرفاً مجموعه‌ای از
 خصیصه‌ها نیست، بلکه به جای آن نیازمند موازنه‌ای حساس بین
 واقع‌گرایی و تحلیل، انعطاف و پابرجایی، صلاحیت و میانه‌روی، و
 بالاخره تداوم و تغییر هستیم.

پیشگفتار

کنت والتز (۱۹۶۷)

بحران، مفهومی نسبی است برای دلالت به مصداقی عام (همچون بی‌نظمی، دگرگونی دفعی، شکستگی
 بیش از حد معمول، تهدید ارزش‌ها، مخاصمه نظامی و ...) است. از این رو، این مفهوم، در میان آن دسته
 از ادبیات ناظر بر ناآرامی در جامعه ملی و فراملی قرار دارد که وسیع‌ترین کاربرد را دارند.

یک بحران بین دولتی (فراملی) چگونه آغاز می‌شود؟ این نوع بحران با بروز بحران در سیاست
 خارجی یک دولت از طریق عملیات خصمانه یک اتفاق مهم یا تغییر محیط بین‌المللی به وجود می‌آید.
 محرک این بحران ممکن است عاملی داخلی یا خارجی باشد. عوامل خارجی آغازگر بحران انواع
 مختلفی را شامل می‌شود که در کل از جانش یک دولت درگیر در بحران، چند دولت، یک اتحادیه و
 یا یک بازیگر غیردولتی به وقوع می‌پیوندد.

بحران یعنی افزایش شدید و بیش از حد معمول کنش متقابل شکننده می‌باشد. وقوع در مقابل عدم
 وقوع قرار می‌گیرد که عبارت از کنش متقابلی است که ممکن است ناظر بر همکاری و یا حداقل
 ممکن است خصومت‌آمیز ولی دارای حداقل شکستگی باشد.

پیدایش یک بحران بین‌المللی مستلزم وجود حداقل دو کشور متخاصم است. یک یا هر دو آن‌ها
 تهدید بیش از حد معمول به ارزش را درک کرده و با روشی به این تهدید پاسخ می‌دهد که به‌طور کیفی
 شکستگی بیشتری را ایجاد می‌کند.

فیل ویلیامز، وظیفه یک سیاست در مدیریت بحران را برقراری ایجاد توازن میان دو جنبه بحران
 می‌داند. بدین صورت که مدیریت بحران از یک طرف نگران روش کنترل و تنظیم یک بحران است به
 نحوی که یا به سبب خطاها و اشتباه محاسبه طرفین و یا به علت این که وقایع منطق و پویایی را پیدا
 کند، از کنترل خارج نشود و منجر به جنگ نگردد. از طرف دیگر خواستار حل و فصل رضایت‌بخش
 بحران به شکلی است که منافع حیاتی کشور متبوعش حفظ گردد.

در طول تاریخ بشریت، هیچ جامعه‌ای را که فاقد نوعی تجربه از بحران باشد، نخواهیم یافت.

همانگونه که ریمون آرون می‌گوید: کمتر نسلی را سراغ داریم که احساس نکرده باشد که در حال «بحران» یا به عبارت دیگر در نقطه «چرخش تاریخ» به سر می‌برد. واقعیت این است که گوهر نظام بین‌الملل، آنارشیک و قیمومت‌گریز است. هرچند ممکن است ذات متحول آن، متن نظام آنارشیک و تویی واحدها و یا سلسله مراتبی تغییرپذیر شود. این ساختار موجب می‌شود تا کشورها نسبت به هم رابطه هم‌پوندی نداشته باشند، لذا بازی قدرت میان آن‌ها جاری است؛ یعنی در سطح بین‌المللی بازی قدرت مطرح است، نه تمکین به اقتدار.

در حال حاضر، نماد گرایش‌های امپراتوری در گفتار و کردار برخی سیاستمداران متجلی است، و گرایش‌های امپراتوری به قدرت‌های بزرگ با شدت ولی با ظرافت بیشتر، تداوم همان سلطه‌جویی‌های استعماری و استعماری بین‌المللی است. در صحنه داخلی نیز ملی‌گرایی‌های افراطی علیه خارجیان مقیم در آلمان و سوئد، جهانگردان و گردشگران این است که هنوز نظم نوین جهانی آن طوری که آرزویش می‌رفت، تحقق خارجی یافته است. هر چند که شعار نظم نوین جهانی از اعتبار فزاینده‌ای برخوردار می‌شود، ولی هنوز تمایلات امپراتوری و ملی‌گرایانه سلبی و خودمحور مانع تحقق این نظم نوین است. در حال حاضر، تفاوت بارزی بین سیاست‌های اعلانی و اعمالی کشورها وجود دارد. شعار نظم نوین داده می‌شود، ولی به خودمحوری امپراتوری و یا استیلاجویی ملی‌گرایانه عمل می‌شود؛ حتی در گفتار و کردار رهبران کشورهای بزرگ که خود را منادی این نظم می‌خوانند این تعارض به خوبی مشهود است.

مثلاً بوش رئیس‌جمهوری وقت ایالات متحده از یک سو، طرح سنترانی خود در جلسه مشترک کنفرانس آمریکا در اوت ۱۹۹۲، نظم نوین جهانی را به نحوی تعریف کرد که در آن، دنیای سیاست حاوی ویژگی‌هایی چون «آزادی از ترور، توانا تر در تعقیب عدالت و مطمئن‌تر در جستجوی صلح» خواهد بود و اضافه کرد که در این نظم «حکومت قانون جای حکومت جنگل را خواهد گرفت و مسئولیت کلیه کشورها لحاظ خواهد شد». اما ایالات متحده در فضایی دیگر، نقیض این مطلب را در عمل به نمایش گذارد و حتی بوش در جایی دیگر اعلان می‌دارد که: «من می‌گویم که یک قرن آمریکایی را در پیش داریم و نظم نوین جهانی منوط و وابسته به رهبری، قدرت و ارزش‌های آمریکاست».

تعارض بین سیاست‌های اعلانی و اعمالی، خود از تحول قانونمندی‌های رفتاری و تغییر مبانی

مشروعیت‌ساز هر اقدام سیاست خارجی حکایت دارد. بر خلاف فضای فکری گذشته که تأمین منافع به هر اقدام سیاست خارجی مشروعیت می‌داد، حداقل از لحاظ ظاهری بازیگران ناچارند شعار خدمت به جامعه بشری را مستمسک پیگیری منافع ملی خود قرار دهند.

بررسی تاریخ تحولات سیاسی بشر نشان می‌دهد، آن دسته از بازیگران سیاسی موفق بوده‌اند که توانسته‌اند متغیرهای محیطی را به سرعت درک کنند و ضمن درونی کردن تحولات ناشی از آن به آماده‌سازی خود پرداخته و در نهایت به بهره‌گیری از آن بپردازند. در بحث مدیریت بحران‌ها، اطلاعات و نحوه تحلیل اطلاعات دارای ارزش بالایی می‌باشد. این که با تحلیل اطلاعات بتوانیم درک درستی از آن داشته باشیم، در مقابل بدست آوریم.

چرا ما نمی‌توانیم امانت‌ساز سیاسی کنترل بحران یعنی درک «دیگران» را به همان صورتی که خودشان فکر می‌کنند، رعایت کنیم؟ درک خارج‌چوب اطلاعات به این معناست که فرد بداند عناصر اصلی و الگوهای تفکر جوامع خارجی و چشم‌کدام است، آنگاه می‌توان طرح‌ها و حرکات را ارزیابی کرد، بدان نفوذ نمود، موارد فریب را فهمید و موارد استثنایی را از موارد عادی تشخیص داد. این نوع چالش توسط هرودوت درباره جنگ مستقیم و غیرمستقیم بین یونان و پارس ذکر شده است:

«خشیایار شاه پرسید: راحت‌ترین راه شکست این مردم (سپارت‌ها) چیست؟ به من بگو دمارتوس^۱، پس از آن که شاه آنان بوده‌ای، افکار آن‌ها چگونه کار می‌کنند؟»

فقدان یک شناخت مبتنی بر اطلاعات از پدیده پیچیده و مبهم همان بحران و تدبیر آن که به مراتب پیچیده‌تر و در عین حال سرنوشت‌سازتر محسوب می‌گردد، باعث می‌شود که تدبیرگران و نخبگان سیاسی در رویارویی با بحران‌ها با شکست و ناتوانی مواجه شوند. تنها فقدان شناخت از فرآیند، مراحل و عوامل مؤثر در بحران‌ها منجر به عجز نخبگان سیاسی و در نتیجه انسداد تعمیق بحران‌ها می‌شود، بلکه شناخت ناقص و یا تحریف شده فن تدبیرگری و شیوه مذاکرات بر سر اهداف در مواقع بحرانی نیز می‌تواند پیامدهایی را در این سطح به دنبال داشته باشد که در این صورت نخبگان سیاسی و استراتژیست‌های تدبیرساز، خود به بخشی از بحران و عامل تشدید و گسترش آن حتی در سطح تهدید بقای نظام سیاسی تبدیل می‌گردند. در این شرایط که احتمالاً نخبگان سیاسی خود به عوامل بحران‌ساز تبدیل می‌شوند، تنها شناخت فرآیند تدبیر بحران و عوامل اثرگذار بر بحران و اصول و

مبانی تصمیم‌گیری مبتنی بر اطلاعات است که شاید نخبگان و تدبیرگران را از بن‌بست بحران‌ها برهاند. واقعیت این است که در تاریخ معاصر شاهد دوره‌های زمانی به درازا کشیده شده صلح (به معنای عدم وقوع جنگ مستقیم) بین کشورها بوده‌ایم. ولی نباید نادیده بگیریم که این صلح پایدار نبوده و سرانجام به جنگ‌های ویرانگر جهانی منجر شده است. در حال حاضر وقوع منازعات مسلحانه، افزایش هزینه‌ها و نیروهای نظامی، و گسترش بی‌سابقه تجارت اسلحه در سطح بین‌المللی به نظر نمی‌آید که فسیله کاهش در کاربرد زور و مطلوبیت توانایی‌های نظامی را به اثبات برساند. با در نظر گرفتن تهدیدهای داخلی و خارجی که کشورها را با بحران‌های جدیدتری روبه‌رو ساخته‌اند، کار تصمیم‌گیری و مدیریت بحران برای این ملل پراهمیت‌تر و حیاتی‌تر شده است. و این حقیقت را می‌توان در بیان زیر که ابرت مک نامارا بیان کرده است مشاهده نمود:

در واقع از زمان یک جهان‌شوم تاکنون در هیچ جای دنیا یک جنگ اعلام شده رسمی وجود نداشته است. این سیاره به صورت محلی خطرناک‌تر از سابق برای زندگی درآمده و این امر به خاطر خطر وقوع بالقوه مصیبت جنگ اتمی است، بلکه به دلیل تعداد زیاد جنگ‌های دوفاکتو (عملی و غیررسمی) و روند رو به افزایش این موارد با جان کاهش آنهاست. (۹۰)

طراحی چارچوب این کتاب محصول چندین سال تحقیق و مطالعات نویسنده در حوزه مباحث نظری و عملی سیاست خارجی است؛ نویسنده سعی در کاربرد این تجربه در صحنه مدیریت بحران در سطح فراملی دارد. اصولاً عمیق‌ترین تحقیقات سیاست خارجی بر مبنای ارتباط مستقیم با مسائل امنیت ملی و فراهم‌سازی زمینه‌های فرصت‌سازی باید در حوزه بین‌المللی صورت گیرد. از این لحاظ، مدیریت بحران‌های فراملی دارای موقعیت ویژه‌ای است. ویژگی‌های جغرافیایی، سیاسی، امنیتی، فرهنگی، اقتصادی، و حتی مذهبی و ایدئولوژیک هر کشور به گونه‌ای است که ماهیت قدرتی و سیاست در یک کشور و به تبع آن روابط یک کشور با سایر دول را بسیار حساس و پیچیده می‌سازد.

موضوع محوری این کتاب بر توصیف زوایای بحران از سویی و عوامل اثرگذار بر بحران‌ها از دیگر سو و در نهایت تشخیص راهبرد بهینه در مواقع بحرانی متمرکز شده است. طبیعی است به دلیل ماهیت پیچیده ساخت داخلی قدرت و سیاست در کشورها و ماهیت پویای تحولات منطقه‌ای و جهانی از یکسو و حضور منافع قدرت خارجی در مناطق و کشورهای مختلف از سوی دیگر، موضوع تنظیم سیاست خارجی در بحران از زوایای گوناگون قابل بحث و تجزیه و تحلیل است. بدیهی است پیچیدگی

و پویایی موضوع مدیریت بحران به گونه‌ای است که نیازمند تحقیقات گسترده و مستقل با ابعاد متفاوت در این زمینه می‌باشد.

سازماندهی کتاب در دو بخش انجام شده است؛ بخش اول با عنوان راهبرد تأمین امنیت و بررسی بحران، با طرح مباحث نظری سعی در ارائه شناخت و سطوح تحلیل بحران دارد. در فصل اول این بخش، به بحث قدرت و منافع ملی، روش‌های اعمال قدرت برای حصول منافع ملی و ابعاد امنیت ملی پرداخته شده است. در فصل دوم تیپولوژی تهدیدات و راهبرد تأمین امنیت و مدیریت بحران مورد بررسی و مذاکره قرار گرفته است. در فصل سوم، تأکید نویسنده بر روی برنامه‌ریزی استراتژیک و مراحل و روش‌های آن به استناد کتاب بحران، عنوان فصل چهارم می‌باشد که این بخش بیشتر متمرکز بر توصیف مقوله بحران، ریشه‌های دوگانه بحران، مراحل و حوزه‌های بحران، گونه‌شناسی بحران، فرآیند، مراحل و اصول مدیریت بحران و تاکتیک‌های برخورد با شرایط بحرانی می‌باشد.

بخش دوم کتاب، به بررسی شرایط حاد در مدیریت بحران‌ها خواهد پرداخت؛ عوامل و مؤلفه‌هایی که هر کدام دارای تأثیر به‌سزایی در بحران و حوزه‌های مختلف بحران هستند و سعی بر آن شده است که هر کدام از این مؤلفه‌ها را به‌طور مجزا و در فصل مستقل، هر چند به صورت کلی و اجمالی مورد بررسی و مطالعه قرار دهیم. این بخش، پیرامون هشت فصل زیر سامان خواهد یافت:

۱. رهبری و مدیریت بحران
۲. تصمیم‌گیری و مدیریت بحران
۳. نظریه بازی‌های استراتژیک و مدیریت بحران
۴. شرایط و مدیریت بحران
۵. اطلاعات و تحلیل در مدیریت بحران
۶. رسانه و مدیریت بحران
۷. نیروی سوم و مدیریت بحران
۸. مدیریت بحران در نظام نوین اطلاعات.

در پایان نویسنده بر خود فرض می‌داند که از زحمات کلیه کسانی که در انتشار این کتاب یاری رسانده‌اند، تشکر و قدردانی نماید. در این میان، نویسنده مراتب سپاس و قدردانی خود را از جناب آقای دکتر علی اصغر کاظمی، دکتر عبدالعلی قوام، دکتر احمد ساعی و دکتر آرمین امینی به خاطر زحمات بی‌دریغ ایشان اعلام می‌دارد. همچنین از زحمات کارکنان کوشای انتشارات سخنوران، به خصوص مدیریت این مجموعه - جناب آقای محمودی - که زحمات بسیاری را در این راه متحمل شده‌اند، سپاسگزاری می‌نمایم.

بی‌تردید هر گونه نقصان و کاستی در درون متن بر عهده نویسنده می‌باشد. نویسنده امیدوار است که

انتشار این کتاب سرآغاز انجام مطالعات بیشتر در حوزه مدیریت بحران در سطح فراملی و عوامل اثرگذار بر آن باشد.

حسین ابراهیمی برادر

بهار ۱۳۹۳

www.ketab.ir

فهرست عناوین

پیشگفتار ۵

بخش اول/ ۲۵

راهبرد تأمین امنیت و بررسی بحران

* فصل اول	۲۶
قدرت، منابع و امنیت ملی	۲۶
* فصل دوم	۶۱
تهدیدات و راهبرد تأمین امنیت	۶۱
* فصل سوم	۷۹
برنامه‌ریزی استراتژیک	۷۹
* فصل چهارم	۹۵
واکاوی بحران	۹۵

بخش دوم/ ۱۵۰

عوامل اثرگذار در مدیریت بحران

* فصل اول	۱۵۵
نقش رهبری در مدیریت بحران	۱۵۵
* فصل دوم	۱۷۵
نقش تصمیم‌گیری در مدیریت بحران	۱۷۵
* فصل سوم	۲۰۹
نظریه بازی‌های استراتژیک در مدیریت بحران	۲۰۹
* فصل چهارم	۲۳۵
نقش مذاکرات در مدیریت بحران	۲۳۵
* فصل پنجم	۲۶۱
اطلاعات و تحلیل اطلاعات در مدیریت بحران	۲۶۱

۲۹۳.....	* فصل ششم.....
۲۹۳.....	نقش رسانه در مدیریت بحران.....
۳۳۱.....	* فصل هفتم.....
۳۳۱.....	نقش نیروی سوم در مدیریت بحران.....
۳۵۹.....	* فصل هشتم.....
۳۵۹.....	مدیریت بحران در نظام نوین بین‌الملل.....
۳۹۳.....	نمای کلی.....
۴۰۹.....	فهرست منابع و مآخذ.....

فهرست مطالب

پیشگفتار ۵

بخش اول/ ۲۵

راهبرد تأمین امنیت

و بررسی بحران

فصل اول ۲۶

قدرت، منافع و امنیت ملی ۲۶

عناصر و مبانی قدرت ملی ۲۶

«مدل ترکیبی قدرت ملی» ۲۹

منافع ملی و محیط خارجی ۳۰

«اولویت منافع ملی» ۳۱

«هنجارهای سیستم و منافع ملی» ۳۲

تعیین منافع ملی ۳۴

«رابطه قدرت، منافع و استراتژی ملی» ۴۰

«روش‌های اعمال قدرت برای حصول منافع ملی» ۴۳

«ابزارها و تکنیک‌های کنش دولت» ۴۶

دیپلماسی ۴۸

تبلیغات ۴۹

ابزارهای اقتصادی ۵۰

توان نظامی ۵۱

«ابعاد امنیت ملی» ۵۳

۱. امنیت سیاسی ۵۳

۲. امنیت اقتصادی ۵۴

۳. امنیت اجتماعی ۵۵

۴. امنیت فرهنگی ۵۵

۵. امنیت نظامی ۵۷

۶. امنیت محیط زیست ۵۸

۶۱.....	فصل دوم.....
۶۱.....	تهدیدات و راهبرد تأمین امنیت.....
۶۱.....	اقسام تهدیدات.....
۶۱.....	تهدید داخلی و تهدید خارجی.....
۶۲.....	تهدید بسیط و چندوجهی.....
۶۲.....	تهدید مستقیم (رسمی) و غیرمستقیم (غیر رسمی).....
۶۳.....	تهدید عمدی و غیرعمدی.....
۶۳.....	تهدید دفعی (مشخص) و تدریجی (فرآیندی).....
۶۴.....	تهدید ایمنی (غیر ایمنی) (جدید).....
۶۴.....	تهدید متمرکز و پراکنده.....
۶۵.....	تهدیدات سخت و نرم.....
۶۵.....	تهدید متقارن (نامناسب) و نامتقارن (نامناسب).....
۶۶.....	تهدید ابزاری و واقعی.....
۶۷.....	ویژگی‌های تهدید.....
۶۹.....	آسیب و تهدید.....
۷۰.....	تهدیدات امنیتی.....
۷۲.....	راهبرد تأمین امنیت و مدیریت بحران.....
۷۴.....	تحول در مفهوم امنیت.....
۷۹.....	فصل سوم.....
۷۹.....	برنامه‌ریزی استراتژیک.....
۸۰.....	روش‌ها و مراحل برنامه‌ریزی استراتژیک.....
۸۲.....	۱. روش تحلیل روندها.....
۸۳.....	۲. روش تحلیل ماتریس تأثیر متقاطع.....
۸۴.....	۳. روش تحلیل سری‌های زمانی.....
۸۵.....	۴. تکنیک دلفای.....
۸۷.....	۵. پیش‌بینی نابغه و قضاوت کارشناسی.....
۸۷.....	۶. سناریو سازی.....
۸۸.....	۷. الگوهای شبیه‌سازی.....
۹۱.....	رهنمودهایی برای تهیه یک تجزیه و تحلیل موردی.....

۹۵.....	فصل چهارم.....
۹۵.....	واکاوی بحران.....
۹۵.....	بحران.....
۹۶.....	رویکردها و دیدگاه‌ها به بحران.....
۹۶.....	دیدگاه‌ها.....
۹۶.....	۱. دیدگاه سنتی.....
۹۶.....	۲. دیدگاه قانون طبیعی.....
۹۶.....	۳. دیدگاه اناملی.....
۹۷.....	رویکردها.....
۹۷.....	۱. رویکرد بحران فریزی.....
۹۷.....	۲. رویکرد بحران ستیری.....
۹۸.....	۳. رویکرد بحران پذیری.....
۹۹.....	مراحل و حوزه‌های بحران.....
۱۰۰.....	مرحله پیدایش.....
۱۰۲.....	مرحله گسترش.....
۱۰۵.....	مرحله کاهش.....
۱۰۸.....	مرحله تأثیر.....
۱۱۰.....	فرآیند مدیریت بحران.....
۱۱۱.....	- مدل لچات.....
۱۱۲.....	- مدل مک کانکی.....
۱۱۲.....	- مدل لیتل جان.....
۱۱۲.....	- مدل میتراف و پیرسون.....
۱۱۳.....	- مدل جامع مدیریت بحران.....
۱۱۴.....	مراحل مدیریت بحران.....
۱۱۵.....	۱. شناخت و تعریف مسئله.....
۱۱۵.....	۲. درک آسیب‌پذیری و تهدید.....
۱۱۶.....	۳. تحلیل خطرپذیری (ریسک).....
۱۱۶.....	۴. تدوین گزینه‌های راهبردی ممکن در مهار بحران.....
۱۱۶.....	۵. سنجش و احصاء بازخوردهای مثبت و منفی هر راهبرد.....

۱۱۷.....	۶. تقلیل گزینه‌های مختلف به یک گزینه و انتخاب راهبرد برتر
۱۱۷.....	۷. پاسخ به بحران
۱۱۷.....	اصول مدیریت بحران
۱۱۷.....	۱. اصل محدودیت هدف
۱۱۸.....	۲. اصل نیاز به اطلاعات
۱۱۸.....	۳. اصل ابزار در نیل به هدف
۱۱۸.....	برنامه‌ریزی شرایط اضطراری و توانمندی‌ها
۱۱۹.....	۵. اصل ارتباط
۱۱۹.....	۶. اصل شریعت
۱۲۰.....	تیولوژی بحران
۱۲۰.....	طبقه‌بندی وضعیت بحران (مادل مکعب بحران)
۱۲۰.....	۱. بحران‌های شایع
۱۲۰.....	۲. بحران‌های نوظهور
۱۲۱.....	۳. بحران‌های کند (بطنی)
۱۲۲.....	۴. بحران‌های ویژه (موردی)
۱۲۳.....	۵. بحران‌های انعکاسی
۱۲۴.....	۶. بحران‌های برنامه‌ای
۱۲۵.....	۷. بحران‌های عادی
۱۲۶.....	۸. بحران‌های اداری
۱۲۹.....	شاخصه‌ها و شناسه‌های بحران
۱۳۳.....	تدبیر و تحدید بحران
۱۳۷.....	تاکتیک‌های برخورد با شرایط بحرانی
۱۳۷.....	۱. استفاده از تئوری بازی‌های استراتژیک
۱۴۰.....	۲. تاکتیک‌های افزایش اعتبار
۱۴۲.....	۳. تاکتیک‌های کاهش ریسک
۱۴۶.....	پی‌نوشت‌های بخش اول

بخش دوم/ ۱۵۳

عوامل اثرگذار در

مدیریت بحران‌ها

فصل اول.....	۱۵۵
نقش رهبری در مدیریت بحران.....	۱۵۵
نقش رهبری در بحران.....	۱۵۶
اهمیت رهبری.....	۱۵۹
تعریف رهبری.....	۱۶۰
وظایف رهبری.....	۱۶۱
نظریه‌های رهبری.....	۱۶۳
نظریه‌های خصوصیات فردی رهبری.....	۱۶۳
نظریه‌های رفتار رهبری.....	۱۶۴
نظریه‌های موقعیتی و اقتضایی.....	۱۶۵
سبک‌های مختلف رهبری.....	۱۶۸
رهبر اقتدارگرا.....	۱۶۹
رهبر دیپلماتیک.....	۱۶۹
رهبر بوروکراتیک.....	۱۶۹
رهبر مشارکتی.....	۱۷۰
رهبر رها کرده (رهبر لجام گسیخته).....	۱۷۰
شخصیت و تصمیم‌سازی.....	۱۷۱
باورها، اهداف و ارزش‌های مشخص.....	۱۷۱
آگاهی، ضرورت و اقدامات خطرناک.....	۱۷۲
ضرورت‌های سیاسی و دگرگونی معرفتی.....	۱۷۲
دگرگونی معرفتی، استفاده از دارو.....	۱۷۳
فصل دوم.....	۱۷۵
نقش تصمیم‌گیری در مدیریت بحران.....	۱۷۵
مدل‌های تصمیم‌گیری.....	۱۷۶
نظریه‌های تصمیم‌گیری.....	۱۷۷
نظریه عقلایی جامع یا ریشه‌ای.....	۱۷۷

۱۷۸.....	نظریه عقلایی محض
۱۷۹.....	نظریه رضایت‌بخش یا عقلایی محدود
۱۷۹.....	نظریه فزاینده یا روش شاخه‌ای
۱۸۰.....	نظریه ینش فوق‌العاده یا الهامی
۱۸۱.....	نظریه مختلط
۱۸۲.....	آیند تصمیم‌گیری
۱۸۶.....	سه‌ن‌آلیسون
۱۸۷.....	ریه‌های مربوط به الگوی تصمیم‌سازی امنیتی
۱۸۷.....	دیدگاه‌های مرکز بر نظام دیوان‌سالاری تصمیم‌گیری امنیتی
۱۹۰.....	- دیدگاه‌های متمکز بر کارکردهای امنیتی-دفاعی رئیس‌جمهور
۱۹۲.....	- نظریه‌های تاناکس
۱۹۳.....	سطوح تصمیم‌گیری
۱۹۴.....	انگیزه‌ها و ویژگی‌های تصمیم‌گیری
۱۹۵.....	افق دید در تصمیم‌گیری
۱۹۶.....	بحران موشکی کوبا
۲۰۰.....	نقش هنجارها در سیاست خارجی
۲۰۲.....	محدودیت‌های تصمیم‌گیری
۲۰۶.....	بحران تصمیم‌گیری
۲۰۹.....	فصل سوم
۲۰۹.....	نظریه بازی‌های استراتژیک
۲۰۹.....	در مدیریت بحران
۲۰۹.....	نظریه بازی‌های استراتژیک
۲۱۱.....	مفاهیم اساسی نظریه بازی‌های استراتژیک
۲۱۳.....	تقسیم کیک
۲۱۳.....	بازی با مجموع صفر
۲۱۴.....	کمترین بیشینه و کیک
۲۱۵.....	معمای زندانی
۲۱۸.....	رقابت هسته‌ای، یک معمای زندانی

۲۱۹	بازی جوجه (جوانک ترسو)
۲۲۲	معمای داوطلب
۲۲۳	بحران موشکی کوبا
۲۲۵	نظریهٔ مرد دیوانه
۲۲۶	نظریهٔ بازی‌های مارتین شویک
۲۳۰	نظریهٔ چانه‌زنی شلینگ
۲۳۲	محدودیت‌های نظریهٔ بازی‌ها
۲۳۵	فصل چهارم
۲۳۵	نقش مذاکرات
۲۳۵	در مدیریت بحران
۲۳۵	نظریهٔ مذاکرات
۲۳۶	تحلیل ساختاری
۲۳۶	تحلیل راهبردی
۲۳۶	تحلیل فرایندی
۲۳۷	تحلیل نظام‌یافته
۲۳۷	ماهیت مذاکرات بین‌المللی و شیوه‌های مختلف مذاکره
۲۳۹	روش‌های مذاکره
۲۳۹	روش سنتی مذاکره
۲۳۹	روش علمی مذاکره
۲۴۰	مؤلفه‌های مذاکره
۲۴۲	تاکتیک‌های مذاکره
۲۴۸	جنبه‌های مهم تفاوت‌های فرهنگی در مذاکرات
۲۵۰	سبک‌های مذاکره‌ای کشورها
۲۵۰	چین
۲۵۳	ژاپن
۲۵۶	فرانسه
۲۵۸	موانع موجود در مذاکرات

۲۶۱	فصل پنجم
۲۶۱	اطلاعات و تحلیل اطلاعات
۲۶۱	در مدیریت بحران
۲۶۱	مقدمه
۲۶۵	تحلیل و برآورد صحیح اطلاعات
۲۶۸	فیات تحلیل گران اطلاعات
۲۷۰	پیش‌بینی
۲۷۲	پدیده‌های همگرا و ناهمگرا
۲۷۳	ریک پیش‌بینی
۲۷۶	آشنایی با تئیه و تکیب نیرو
۲۷۸	پیش‌بینی رفتار و تدبیرها
۲۸۱	اطلاعات در جنگ
۲۸۳	اطلاعات پس از جنگ
۲۸۵	تأثیر انقلاب اطلاعات بر دولت و سیاست گران آما
۲۸۶	تأثیرات انقلاب اطلاعات بر دیپلماسی و سیاست
۲۸۷	نبردهای اطلاعاتی نوین
۲۹۰	مدیریت بحران و نقش سامانه‌های اطلاعاتی
۲۹۳	فصل ششم
۲۹۳	نقش رسانه
۲۹۳	در مدیریت بحران
۲۹۴	مدیریت اخبار و رسانه در مواقع بحرانی
۲۹۵	نقش رسانه در مدیریت بحران از منظر تئوریک
۲۹۵	نقش رسانه در مدیریت بحران از منظر رئالیسم
۲۹۹	نقش رسانه در مدیریت بحران از منظر مارکسیسم
۳۰۲	تحلیل سازه انگارانه از نقش رسانه در مدیریت بحران
۳۰۴	رسانه و بحران از منظر آلوین تافلر
۳۰۸	رسانه‌ها و مدیریت بحران تروریستی
۳۱۰	تأثیرات رسانه: بحران‌زایی یا بحران‌زدایی
۳۱۲	راهبردهای رسانه‌ای در مواجهه با بحران

۳۱۲.....	ب: راهبرد واکنشی.....
۳۱۳.....	ج: راهبرد فعال.....
۳۱۳.....	د: راهبرد فوق فعال.....
۳۱۶.....	دیپلماسی رسانه‌ای.....
۳۱۹.....	نتایج کاربرد دیپلماسی رسانه‌ای.....
۳۲۰.....	دیپلماسی رسانه‌ای آمریکا.....
۳۲۳.....	جنگ رسانه‌ای آمریکا در بالکان.....
۳۲۵.....	دیپلماسی بحران (دیپلماسی تلفنی).....
۳۲۹.....	سابقه عملکرد رسانه‌های بحران.....
۳۳۱.....	فصل هفتم.....
۳۳۱.....	نقش نیروی سوّم.....
۳۳۱.....	در مدیریت بحران.....
۳۳۱.....	نقش نیروی سوّم.....
۳۳۳.....	راه‌های حل مسألت آمیز بحران‌های بین‌المللی.....
۳۳۵.....	نقش سازمان و بازیگران بین‌المللی در مدیریت بحران.....
۳۳۶.....	شورای امنیت سازمان ملل متحد.....
۳۳۸.....	بحران رودزیا.....
۳۳۸.....	مداخلات بشر دوستانه.....
۳۳۹.....	بحران سوماتالی.....
۳۴۰.....	بحران خلیج فارس (کویت).....
۳۴۲.....	انواع بازیگران غیردولتی.....
۳۴۷.....	ناتو و نقش آن در مدیریت بحران‌ها.....
۳۴۹.....	ناتو در افغانستان.....
۳۵۱.....	گروه هشت و بحران کوزوو.....
۳۵۹.....	فصل هشتم.....
۳۵۹.....	مدیریت بحران.....
۳۵۹.....	در نظام نوین بین‌الملل.....
۳۶۱.....	آمریکا و مدیریت بحران.....
۳۶۲.....	رویکرد آمریکا به مدیریت بحران.....

۳۶۳.....	روش‌های تصمیم‌گیری آمریکا در مدیریت بحران
۳۶۵.....	اروپا و مدیریت بحران
۳۶۶.....	رویکرد اروپا به مدیریت بحران
۳۶۸.....	روش‌های تصمیم‌گیری اروپا در مدیریت بحران
۳۷۰.....	چین و مدیریت بحران
۳۷۱.....	رویکرد چین به مدیریت بحران
۳۷۴.....	انتار تصمیم‌گیری چین در مدیریت بحران
۳۷۶.....	بسیه و مدیریت بحران
۳۷۷.....	رویکرد روسیه در مدیریت بحران
۳۷۹.....	ساختار تصمیم‌گیری روسیه در مدیریت بحران
۳۸۰.....	پی‌نوشت‌های بخش ۲
۳۹۳.....	نمایه‌ها

فهرست جداول و شکل‌ها

شکل ۱-۱. نمودار رابطه طولی عوامل قدرت	۳۰
شکل ۲-۱. نمودار رابطه قدرت، منافع و استراتژی ملی	۴۰
شکل ۳-۱. نمودار رابطه وزن ژئوپولیتیکی، قدرت ملی و حوزه نفوذ	۴۱
جدول ۱-۱. میزان توانمندی بازیگران	۴۳
جدول ۱-۱. تهدیدات موجود در ابعاد امنیت ملی	۵۹
شکل ۱-۱. بخش‌های سه‌گانه تهدید	۷۰
جدول ۳-۱. نمونه‌های تمديد در سازمان معنایی تهدید	۷۲
جدول ۴-۱. روش‌های پیش‌بینی و مطالعه آینده (۳۴)	۸۱
جدول ۵-۱. وقوع رداد (۳۵)	۸۴
شکل ۵-۱. منظومه مدیریت بحران (۴۴)	۹۹
جدول ۶-۱. حوزه‌های بحران	۱۰۰
شکل ۶-۱. مدل آغاز بحران	۱۰۱
شکل ۷-۱. مدل گسترش بحران	۱۰۳
شکل ۸-۱. مدل تشنج‌زدایی بحران	۱۰۶
شکل ۹-۱. مدل تأثیر بحران	۱۰۹
شکل ۱۰-۱. مدل لچات	۱۱۱
شکل ۱۱-۱. مدل مک کانکی	۱۱۲
شکل ۱۲-۱. مدل لیتل جان	۱۱۲
شکل ۱۳-۱. مدل میتراف و پیرسون	۱۱۳
شکل ۱۴-۱. مدل چرخه مدیریت بحران (۴۸)	۱۱۴
شکل ۱۵-۱. طبقه‌بندی وضعیت‌های بحرانی با روش تصمیم‌گیری مدد حکمت بحران	۱۲۸
شکل ۱۶-۱. یک مدل ساده از مدل «اعتبار - میزان قبول مخاطره» با استفاده از سوری بازی‌ها	۱۳۸
شکل ۱۷-۱. الگوی رفتار دولت در بحران	۱۴۵
شکل ۱-۲. نظر الینگ در خصوص فرایند تصمیم‌گیری	۱۸۴
شکل ۲-۲. چرخه تصمیم‌گیری و مورهد	۱۸۵
شکل ۳-۲. رهیافت دایره‌های هم‌مرکز	۱۸۹
شکل ۴-۲. رهیافت سیاست‌گذاری نخبگان در برابر سیاست‌گذاری مشارکتی	۱۹۰
شکل ۵-۲. رهیافت تحلیل سیستم	۱۹۰
جدول ۱-۲. سطوح تصمیم‌گیری در سازمان	۱۹۳
جدول ۲-۲. افق‌های دید شرایط تصمیم‌گیری	۱۹۵

جدول ۲-۳. راهبردهای رویکرد تقسیم کیک.....	۲۱۴
جدول ۲-۴. معمای زندانی.....	۲۱۶
جدول ۲-۵. معمای زندانی در روابط هسته‌ای.....	۲۱۷
جدول ۲-۶. بازی جوجه.....	۲۲۱
جدول ۲-۷. جوانک ترسو در روابط بین‌الملل: موازنه وحشت.....	۲۲۱
جدول ۲-۸. معمای داوطلب.....	۲۲۲
جدول ۲-۹. بازی با حاصل جمع جبری صفر.....	۲۲۶
جدول ۲-۱۰. بازی صفر غیرقابل مصالحه.....	۲۲۷
جدول ۲-۱۱. نمونه‌ای عملی از بازی صفر.....	۲۲۸
جدول ۲-۱۲. نمونه بدیل از بازی صفر.....	۲۲۹
شکل ۲-۶. مذاکره سیاسی جمهوری خلق چین، یک مرحله خطی.....	۲۵۱
جدول ۲-۱۳. تفاوت‌ها موجود در عملکرد مذاکراتی بین مقامات رسمی ژاپن و آمریکا.....	۲۵۵
شکل ۲-۷. روش کار فیتر.....	۲۷۵
شکل ۲-۸. روش در تکرار پیش‌بینی‌ها.....	۲۷۶
شکل ۲-۹. تجزیه و تحلیل نظریه سان تزو.....	۲۷۷
شکل ۲-۱۰. مدل پیش‌بینی اوضاع جهانی آینده.....	۲۷۹
شکل ۲-۱۱. انواع راهبردهای رسانه‌ای.....	۳۱۴
شکل ۲-۱۲. کارکردهای رسانه در مدیریت بحران (۱۱۰).....	۳۱۵
شکل ۲-۱۳. خصوصیات رسانه برای مدیریت اثر بخش بحران.....	۳۱۶
شکل ۲-۱۴. طیف وضعیت‌های دیپلماسی رسانه‌ای.....	۳۱۸